

ОСОБЛИВОСТІ ПОКАЗНИКІВ ВІДТВОРЮВАЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ

Н.В. Нежлукченко, д.с.-х.н., Херсонський державний аграрний університет
Т.В. Обоїста, Херсонський державний аграрний університет

Представлені результати оцінки відтворювальної здатності овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи племзаводу «Червоний чабан» Херсонської області за п'ять років. Виявлено варіювання ознаки на рівні 144...162%, залежно від року досліджень. Зростання ознаки відбувається за рахунок збільшення частки багатоплідних окотів. Визначено лінійні особливості багатопліддя, максимальне значення показника багатоплідності характерно для лінії 1376, і становить 159,7%, а мінімальне 154,5% було визначено у лінії 7.1

Ключові слова: вівчарство, відтворювальна здатність, багатопліддя, таврійський тип

Вивчення проблеми. У межах породи багатоплідність залежить від віку вівцематок. Як правило, від молодих овець одержують менше ягнят, ніж від дорослих. Тому оцінюючі породу за плодючістю оцінюють вік тварин.

Лопирін А.І. [1] повідомляє, що тонкорунні вівці дають найбільшу кількість двійнят у 5-7 років, грубововнові в 4-6-річному, а вівці асканійської тонкорунної породи – у 4-6-річному віці.

Збільшення ягнят з віком пояснюється не тільки фізіологічними особливостями тварин, а й тим, що до парування допускають здорових тварин, а слабких і хворих вибраковують.

Про ефективність проведення відбору овець за ознакою багатоплідності свідчать дані багатьох дослідників [2,3].

Одним з актуальних завдань сучасного розвитку тваринництва є створення ліній, типів і порід тварин з високою генетичною здатністю забезпечувати високу і стабільну продуктивність в різних умовах середовища [4,5,6], у тому числі і надавати численне життєздатне потомство

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом для досліджень були показники відтворення овець таврійського типу асканійської тонкорунної породи, за останні п'ять років, усі тварини утримувались в племінному заводі «Червоний чабан» Херсонської області. Показники відтворення оцінювались на підставі даних первинного племінного обліку підприємства, та з використанням біометричних методів оцінки.

Результати досліджень. За дослідний період багатоплідність маток змінювалась від 131,4 до 153,2%, у перший рік досліджень (табл. 1).

За роками досліджень показник плодючості вівцематок зростає, але його варіювання не перевищує 5,5%, що відповідає природним особливостям біологічного виду.

Таблиця 1. Відтворювальні якості овець асканійської тонкорунної породи

Рік дослідження	Кількість плідників	Limit	$X \pm Sx$
1	8	131,4-153,2	144,6 $\pm$ 2,3
2	7	146,0-170,8	157,6 $\pm$ 3,3
3	8	158,2-165,9	162,2 $\pm$ 1,1
4	9	144,8-166,0	155,7 $\pm$ 1,9
5	8	150,0-167,3	155,9 $\pm$ 2,3

У перший рік досліджень багатоплідність була найнижчою і становила 144,6%, відмінність від показників наступних років є достовірною ($P < 0,001$). Найвище значення дослідної ознаки було у 3 рік дослідної роботи – 162,2% ($P < 0,001$). Зростання показників відтворення із роками досліджень пов'язано із впливом відбору: що року вибраковували низькопродуктивних вівцематок, у тому числі і за показником відтворення, а ремонт стада провадили тваринами попередньо оціненими за цією ознакою. Загалом, за період досліджень плодючість вівцематок зросла на 11,3%, перш за все за рахунок зростання частки багатоплідних маток. Масова частка овець, які мали двійні підвищилась з 52 до 67% (табл.2). А чисельність ягнят народжених у трійнях коливається від 1,7 до 8%.

Таблиця 2. Показники плодючості вівцематок

Рік	n вівцематок	Одержано ягнят			
		всього	у тому числі		
			одинців	двоїн	троїнь
1	155	224	85	121	18
2	117	184	44	134	6
3	106	171	49	118	3
4	105	165	40	104	21
5	128	200	54	134	12

Зростання чисельності багатоплідних окотів надає можливості підвищення плодючості всієї отари.

При вивченні середнього показника багатоплідності за лініями (табл. 3), чітко виявлено вплив генотипу. Максимальне значення показника багатоплідності характерно для лінії 1376, і становить 159,7%, а мінімальне 154,5% було визначено у лінії 7.1 ($P < 0,001$).

Таблиця 3. Плодючість вівцематок залежно від лінійного походження барана-плідника

Лінії	Кількість плідників	Limit	$X \pm Sx$
7.1	9	147,7-161,4	154,5 $\pm$ 1,9
5	3	148,8-161,0	153,3 $\pm$ 3,9
374	8	140,7-170,8	157,4 $\pm$ 2,0
1376	6	147,3-167,3	159,7 $\pm$ 3,1

Мінливість ознак у межах дослідних груп на низькому рівні і становить 3,62-5,02%.

Однофакторним дисперсійним аналізом не встановлено вірогідної різниці за показниками багатоплідності при порівнянні середнього показника окремих генотипів за роками досліджень ($F=1,09$; $df_1=3$; $df_2=29$; $p=0,44$). Це свідчить про можливу подальшу селекційну роботу з метою підвищення плодючості вівцематок шляхом використання баранів-плідників із найбільшим впли-

вом на цю ознаку. Плідники лінії 374 поступалися баранам інших ліній на 6,4%.

Висновки і перспективи подальших наукових досліджень. Отримані данні свідчать про можливість подальшої селекційної роботи за ознакою багатоплідності вівцематок таврійського типу, із врахуванням як відбору маточного поголів'я так і лінійного підбору плідників.

Список використаної літератури:

1. Лопирін А.І. Біологія розмноження овець. М.: Колос, 1971. – 320с.
2. Мальцев А.Л. Продуктивні якості овецематок і молодняка овец в залежності від термінів народження // Овцеводство- №6. – 1990. – С.19-20.
3. Маргетин М., Чаписток А. Овцеводство в Словаччині // Міжвід. Темат. Наук. Зб. «Вівчарство». – К.: Аграрна наука, 1998. - №30. – С.29-31.
4. Штомпель Н.В. Генетичні основи селекції асканійських тонкорунних овец // Автореферат дис. докт. с.-х. наук. – Ленінград, Пушкіно. – 1989. – 33с.
5. Штомпель М.В., Білоус О.В. Навколишнє середовище і племінна цінність тварин. - К// Науково-виробничий бюлетень «Селекція». – 1997. – С.224.
6. Штомпель М.В. Нова популяційна система оцінки і відбору мериносів // Розведення і генетика тварин. – Міжвід. наук. зб. – Вип.36. – Київ:Науковий світ. - 2002. – С.201-202.

Представлены результаты оценки воспроизводительной способности овец таврийского типа асканийской тонкорунной породы племзавода «Красный чабан» Херсонской области, за пять лет. Выявлено варьирование признака на уровне 144...162% в зависимости от года исследований. Рост признака происходит за счет увеличения доли многоплодных окотов. Выявлены линейные особенности многоплодия, максимальное значение показателя многоплодия характерно для линии 1376, и составляет 159,7%, а минимальное 154,5% было у представителей линии 7.1.

Ключевые слова: овцеводство, воспроизводящая способность, многоплодие, таврийский тип

The results of the evaluation of reproductive ability of sheep Taurian type Askanian fine fleece of breeding farm "Red shepherd" Kherson region for five years. Revealed varying at 144 ... 162%, depending on the year of research. Growth characteristics occurs by increasing the proportion of multiple births. A linear features of multiple births, multiple births maximum value of characteristic lines of 1376, and was 159.7%, 154.5% and the minimum was representative of a line 7.1.

Key words: sheep, reproductive ability of multiple, tauria type

Дата надходження в редакцію: 20.11.2012 р.

Рецензент: д.с.г.н., професор Л.М. Хмельничий

УДК 636.22/28.034.061

ОЦІНКА РОСТУ ТА РОЗВИТКУ ТЕЛИЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ВАГОВИХ ТА ЛІНІЙНИХ ПАРАМЕТРІВ

Л.М. Хмельничий, д.с.г.н., професор, Сумський НАУ

Представлені, розроблені на основі експериментальних даних досліджень, орієнтовні вікові параметри лінійного розвитку промірів будови тіла та приросту живої маси для ремонтних телиць української червоно-рябої молочної породи з помісячною градацією від дня народження до віку 18 місяців.

Ключові слова: телиці, червоно-ряба молочна, ріст, розвиток, промір

Розведення худоби молочної породи на сучасному етапі селекції в умовах промислового ведення галузі характеризується інтенсивним її використанням, що потребує відповідного введення у стадо високоякісних первісток. У цьому аспекті особливого значення набуває проблема

вищого рівня ремонтного молодняка на основі врахування закономірностей його росту та розвитку. Практичний досвід неодноразово переконував, що рівень інтенсивності вирощування ремонтних телиць впливає на ріст, розвиток, фізіологічну та господарську зрілість, відтворну